

Abstrakt

Univerzita Karlova v Praze

Farmaceutická fakulta v Hradci Králové

Katedra sociální a klinické farmacie

Student: Mgr. Jindřiška Krejčová

Vedoucí dizertační práce: Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

Název dizertační práce: Historie léčby diabetu v českých zemích

Cílem a předmětem předložené dizertační práce je snaha o zachycení historického vývoje léčby onemocnění diabetes mellitus v českých zemích od nejstarších dob po současnost.

Diabetes mellitus je skupina onemocnění, jejichž společným znakem je hyperglykemie (vysoká hladina glukózy v krvi). Vyznačuje se poruchou sekrece nebo účinku inzulínu a je také spojen s poruchou metabolismu cukrů, tuků a bílkovin. Diabetem dnes trpí přes 250 milionů lidí a každoročně způsobuje asi 5 % úmrtí na celém světě, proto můžeme mluvit dokonce i o celosvětové epidemii. V roce 2012 touto nemocí trpělo v České republice více než 841 tisíc osob, což je asi 8% české populace. Tento fakt představuje nárůst počtu registrovaných diabetiků o asi 16 tisíc osob v porovnání s rokem 2011. Diabetes tak představuje nejen zdravotní, ale také výraznou ekonomickou zátěž.

Historické údaje o způsobech léčby diabetu v českých zemích byly převážně získány z Časopisu lékařů českých (vychází od roku 1862) a z Praktického lékaře (vychází od roku 1921).

První větší práce navazující na problematiku diabetu se objevila již v roce 1825 a od roku 1862 je léčba tohoto onemocnění pravidelně komentována na stránkách Časopisu lékařů českých a později i Praktického lékaře. Nejvíce informací se objevuje po objevu inzulínu v roce 1921, kdy došlo k prudkému rozvoji znalostí o diabetu. Potom následuje velký útlum informací během válečných let, kdy byla nejvíce sledována válečná medicína a léčba infekčních nemocí. V poválečných letech vidíme pouze mírný vzestup informací, neboť v centru zájmu byla ještě léčba chorob spojených s následky války-tuberkulóza, infekční nemoci, pohlavní nemoci.

V době socialismu se projevila určitá izolace československé diabetologie vzhledem k ostatnímu světu a lékaře také limitoval omezený výběr léčivých prostředků. Přesto se péče o diabetiky udržela na dobré úrovni, a to díky rozvinuté síti poraden pro diabetiky, vzniku

nových diabetologických center; fungovala také dobrá spolupráce s obvodními lékaři a probíhalo cílené vyhledávání diabetiků. V současnosti se léčba diabetu řídí moderními celosvětovými principy a dosahuje dobré kvality.

Dizertační práce tedy přináší souhrnné poznatky o historickém vývoji léčby diabetu v českých zemích od nejstarších dob po současnost, a to v kontextu ke světovému vývoji. Práce pojednává o léčbě v jednotlivých historických obdobích, přičemž hlavním předělem je objev inzulínu.

Obecně lze závěrem říci, že vysoký standard v péči o diabetiky a krok se světem v diabetologii udržujeme během celého sledovaného období až do dneška.

Klíčová slova: diabetes - inzulín